

לוח וגיר

קיבוץ גבים

22 בנובמבר 2013
י"ט בכסלו תשע"ד

"האירו, הדליקו, נרות חנוכה רבים... על הניסים ועל הנפלאות

אשר חוללו המכבים!!

• יום רביעי, ה-27.11, מרוץ הלפיד,
הדלקת נר ראשון, פעילות יצירתית
פרטים נוספים בהמשך...

• יום חמישי, ה-28.11
חנוכה 2013 בגבים!
בתוכנית:

17:00 התכנסות בחדר אוכל,
הדלקת נרות ואכילת סופגניות כמיטב המסורת

17:30 מופע מרהיב של אומני תיפוף לכל
המשפחה

"דרבוקומניה"

מחכים לראותכם...

משולחני של מנהל הקהילה

החלטות האסיפה (18.11.13)

מיכל וישי לוז לחברות

בני הזוג נכחו באסיפה, הציגו עצמם ורצונם להתקבל לחברות. אחרי תקופת מועמדות של שנה, ועדת קליטה והנהלת הקהילה ממליצות לאסיפה לקבל אותם לחברות במסלול הקלאסי. האסיפה אישרה קיום הצבעה בקלפי לקבלת ישי ומיכל לחברות במסלול הקלאסי, ההצבעה תתקיים בקרוב.

ריכוז משק - מועמדותו של איציק לכהונה נוספת

לקראת ההצבעה על מועמדותו לכהונה נוספת רכז משק, איציק הציג דוח ביצוע ויעדים. מועד ההצבעה נקבע לשבוע הבא.

הצבעות קלפי (29/30/31.11.13)

בסוף שבוע הבא תתקיים הצבעה בקלפי לחברות מיכל וישי, ולהמשך כהונתו של איציק בריכוז משק. פרטים (מקום ושעות) בנפרד. בהצלחה לכולם.

שבת שלום !

אבי קדוש

חדשות מועדת בריאות

על מנת להקל בנושא נסיעות בריאות התנדבה נעמי קוצר להיות מתאמת לאנשים הזקוקים להסעות ו/או ליווי בענייני בריאות.

השירות הוא בשלב לימוד ותהייה, הנהגים המלווים יהיו על בסיס של מתנדבים.

נעמי תשמח לארגן רשימת מתנדבים, הרשימה שבעזרתה תוכל לעבוד ולבצע את התיאומים.

הזמנת הרכב באחריות מבקש השירות.

שיהיה בהצלחה

ותודה על שיתוף הפעולה

2. מירוש קולטין ביקשה לסיים את תפקידה כאחראית בנושא בריאות הנפש.

זו הזדמנות להודות מקרב לב על טיפולה המסור. תודה רבה!

את מירוש תחליף חנצ'ה פלדמן.

ונאחל לה הצלחה בתפקידה.

בברכה,

נירה אבני
מרכזת ועדת בריאות

קצרים ...

ביום שני היה לנו מבול וכמה נזילות מגגות, הרבה מילימטרים לא ירדו אבל הרטיב גינות.

השבוע היתה אספה ובעוד שבוע יהיה קלפי, חשוב לכולם להצביע!

בהקשר לאסיפה: ישי לוז גם יקבל מלגה מקרן גרשוני כדי לעשות תואר שלישי בביוולוגיה. ברכות! אולי בבוא הזמן יקבל איזה פרס יוקרתי על החקר אלצהיימר?

הרופא שיניים שלנו אייל חריש סיים עבודתו בגבים אחרי 27 שנות שירות, נאמן ואנושי. תודה!

הדיירים בטרומיים הישנים ולא רק הם, מתלוננים על חרבוני כלבים על הדשאים, בעלי הכלבים לתשומת ליבכם: אפשר לאסוף את המוצאות, תודה בשם הילדים שמשחקים על הדשא, וגם מבוגרים שמלכלכים נעליים.

ברכות ליותר מזורחי שהתגייס ביום רביעי וזיו חגיבי שהתגייס ביום חמישי לצבא הגנה לישראל.

רק בריאות לכולם,

שבת שלום,
וחג חנוכה שמח

גילה

קול של המהום נשמע מרחוק ומתחיל להתגבר, בליל של צעדים מהירים וזעקות התלהבות. דבוקה של כ-15 ילדים בגיל בית הספר היסודי, שאותה מוביל איש גדול עם כיפה ואקדה שמחובר לג'ינס, מגיעה בהליכה נמרצת של א"ש לילה. הילדים אווזים דגלים שעליהם מצויר הסמל של אילון לצד כיתובים חופשיים ("אילון שולט!", "לנו כיף באילון"), מנפנפים בהם כמו צנחנים בסוף מסע כומתה. הוייב הצבאי של החבורה אינו מקרי, שכן מדובר בפעילות מורשת קרב שעורך אלי שקד, תושב ההרחבה של הקיבוץ, שוטר שבעבר נמנה על צוות החקירה של רצח תאיר ראדה. ליוזמה של שקד קוראים "שישי פעיל" ובמהלכה הוא "מחדיר בילדי אילון ערכים של ציונות, אהבת הארץ והכרה של הקרבות שהתרחשו באזור".

המלים התמימות האלה, "ילדי אילון", לא מסגירות את הפיצול החברתי, התרבותי והערכי העמוק בין חברי הקיבוץ לבין תושבי שכונת ההרחבה שהוליד את "שישי פעיל". הילדים שצעדו אחרי שקד הם ילדי אילון אבל לא ילדי קיבוץ. כמעט כולם בנים של משפחות עירוניות שעברו מצפת, עכו, נהריה ושאר הישובים באזור לשכונת הרחבה של אילון בחיפוש אחר איכות חיים. "אנשים באו לפה עם חזון: 'לגור בתוך ציור', מצטט שקד את הסלוגן השיווקי שעוטר את החבורות הפרסומיות של ההרחבה לפני שמונה שנים. אלא שבזמן שהגוף ציורי, מספר השוטר לשעבר, היום-יום באילון עמוס מריבות ותלאות בירוקרטיות. "אף אחד לא עושה לי טובה שאני גר פה", מספר שקד. "ברגע שעברתי את ועדת הקבלה המקורית להרחבה - נגמר הטובות. העניין הוא שבקיבוץ לא רואים את זה ככה. הם רואים אותנו כפוטנציאל לניצול כלכלי וציני: אתה תיתן כסף ואל תשאל יותר מדי שאלות. אתה יודע מה אמר אחד מהם לשכן שלי, חבר מההרחבה? 'יש שני מעמדות באילון, המעמד המשלם והמעמד העליון'. במלים האלה! יש להם כזו התנשאות כלפינו, ואני לא רואה על מה בעצם? כבר בשנות ה-80 הקיבוצים קרסו, נכשלו, ורק בזכותנו הם עוד על הרגליים. אז על מה יש להתנשא בדיוק?"

עולמות שונים ורחוקים מתנגשים בקיבוץ אילון. התסכול שצברו בשנים האחרונות אלי שקד וחבריו משכונת ההרחבה סביב מה שהם מגדירים אפליה בתחומי החינוך: בקיבוץ מתעקשים שילדי ההרחבה יטלו חלק במסגרת החינוך הבלתי פורמלי שמפעיל אילון אחרי בית הספר כתנאי להשתתפותם בפעולות השומר הצעיר שאחריו...אנשי ההרחבה מתלוננים שהם מתקשים להשתמש באולם הספורט אף שהשימוש בו מותר לכל תושבי אילון...והצרכנות: שקד טוען שמזכיר הקיבוץ סרב לכלול אותם במבצע שהשיג לחברי הקיבוץ מחברת הטלוויזיה בלוויין "יס".

אך מעל כל אלה ניצת כעת מאבק חדש סביב התוכנית לבנות בית כנסת בקיבוץ אילון. להבדיל מעימותים קודמים בין תושבי ההרחבה לבין הנהלת אילון, הפעם ניצבים מול שקד ושכניו חברי הקיבוץ עצמם, שכמו נעורו משינה של 20 שנים וחוזרים להתווכח בלהט שלא נראה שם מאז סוף שנות ה-90, אז הופרט הקיבוץ סופית. המצב, נכון להיום, הוא שברוב קולות הוחלט לדחות על הסף את הבקשה לבנות בית כנסת. תושבי ההרחבה לא מוכנים לקבל את ההכרעה, שלדעתם סותרת זכות אזרחית בסיסית, ומתכננים לעתור לבג"ץ נגד הנהלת הקיבוץ... חברי הקיבוץ לא מבינים את החשיבות של בית כנסת עבור עירוניים שבאים מערים כמו צפת או טבריה, ומתקשים להפנים שעבור חילוניים רבים, בטח מזרחים מסורתיים, בית כנסת הוא חלק מנוף הילדות והרצון להקים אחד באילון אינו מעיד על הכוונה להפוך את הישוב דתי. תושבי ההרחבה, מנגד, לא מבינים שמאחורי הסירוב הנחרץ של חברי הקיבוץ להקים בית כנסת עומדת אידיאולוגיה שלמה, היסטורית ומנומקת, ולא מדובר באנוכיות נטולת הקשר. הטרגדיה שלהם היא שמכל הקיבוצניקים שיש - הם בחרו להתעסק דווקא עם חברי הקיבוץ הארצי, שהיסטורית נחשב לזרם הכי רדיקלי וחסר פשרות מבחינה אידיאולוגית, שהתנגדות לדת, טקסיה, סממניה ומוסדותיה היא אחד העקרונות שמנחים אותו.

... כמו שאר הקיבוצים, גם אילון נקלע לקשיים ובסוף שנות ה-90 הופרט לגמרי. בעיה נוספת שממנה סבל הישוב היתה היעדרם של צעירים, ילידי שנות ה-70 וה-80 לא ששו להישאר לגור בקיבוץ המתפורר ועזבו אותו. באילון החליטו להסב את מטעי האבוקדו והתפוחים לשכונת הרחבה חדשה שתציל את הקיבוץ ותביא אליו מתיישבים חדשים. 117 מגרשים הוכשרו והוצעו למכירה לתושבים מבחוץ, המבקשים לקנות מגרש היו צריכים לעבור רף קל יחסית בדמות ועדת קבלה של ארבעה חברי קיבוץ. "הקבלן הפרטי שבנה את הבתים לחץ על הוועדה, ולכן בפועל לא היה כמעט סינון של תושבי ההרחבה", מספר עמי בלנק, יו"ר האגודה הקהילתית של אילון שאחראית על הקיבוץ וההרחבה גם יחד. בית של שלושה חדרים על מגרש של כחצי דונם עלה בסביבות 650 אלף שקלים, מה שמשך בעיקר משפחות עירוניות מצפון לחיפה. הבתים בשכונת ההרחבה דומים או זהים זה לזה, כשהמוטיב הארכיטקטוני שחוזר על עצמו ונתפש בעיני חברי הקיבוץ כמייצג של טעם רע הוא מעין מגדל דמוי צריח של שח-מט, שמתחתיו ניצבת דלת הכניסה לבית.

תושבי ההרחבה וגם חברי הקיבוץ משלמים לאגודה הקהילתית מס חודשי של כ-150 שקלים עבור כל מבוגר, בנוסף לארנונה שמועברת למועצה האזורית מטה אשר. חברי הקיבוץ משלמים סכום נוסף שמקנה להם כמה שירותים נוספים. בכסף שנגבה מכל תושבי אילון, קיבוץ והרחבה כאחד, מנהלת האגודה את כל הנכסים והמבנים שהיו שייכים פעם לקיבוץ: מרפאה, חדר האוכל הישן, אולם ספורט, מבני תעשייה וכו'. כל מי שהצטרף להרחבה התבקש לחתום גם על סעיף מעורפל משהו שבו הוא מתחייב "לשמור על צביונו החילוני של אילון", ללא פירוט נוסף.

לפני כחמש שנים פנו לראשונה תושבים מההרחבה לאגודה הקהילתית בבקשה להקים בית כנסת באילון. "ביקשנו קראוון, חורבה לשפץ, כל דבר", מספר שקד, חובש הכיפה היחיד מבין גרעין של כ-25 תושבים מההרחבה שביקשו להקים בית כנסת. "הצעתי להיות גבאי בהתנדבות, להיות אחראי על המבנה והכל. תאמין לי שזה כל מה שאנחנו רוצים - מקום להתפלל בו בחגים, לעשות בר מצווה לילד, זה הכל. אף אחד לא התכוון בשום שלב לבקש מהקיבוצניקים לא לנסוע באוטו בשבת ליד הבית כנסת".

אחרי כמה שנים שהבקשות לבית כנסת ישבו על שולחן האגודה הקהילתית ללא שום התייחסות, החליט בלנק להגיע להכרעה בנושא. קבלת ההחלטה נעשתה בהליך מסורבל: תושבי אילון כולם הוזמנו להגיש הצעות לאופיו של בית הכנסת, במידה שיקום כזה. לאחר שייבחר האופי, תיערך הצבעה על עצם השאלה האם להקים בית כנסת או לא. די מהר התבהר שבית הכנסת היחיד שחברי הקיבוץ עשויים להסכים לו הוא כזה שאין בו הפרדה בין נשים לבין גברים. שקד, מנגד, הגיש הצעה לבית כנסת כמו שהוא מכיר: "מקום שלא יהיו בו ארועי חול, שלא יעשו בו מסיבות ושתיה בו הפרדה בסיסית של שלושה טפחים בין גברים לנשים...ההתעקשות של שקד על בית כנסת אורתודוקסי היא בדיעבד מה שגרם לחברי הקיבוץ שכן תמכו בו לשנות את דעתם. "השכנים שלי אמרו לי שאני פתי, שאין סרט שחברי הקיבוץ יתמכו בי, שבסוף יסובבו את ההצבעה ולא יקום פה בית כנסת", מספר שקד, "אבל אני האמנתי".

...מתוך 450 מבוגרים שחברים באגודה הקהילתית (כחציים חברי קיבוץ וכחציים מההרחבה) הצביעו כ-200 איש. שני שלישים מהם תמכו בהצעה של גצוב, שלישי בלבד בזו של שקד. התחכמות מנגנונית מהסוג שרק קיבוצניקים שידעו אלפי שעות ועדות בחייהם יכלו להמציא הכניעה את השוטר עם הכיפה מההרחבה. "הוא מסביר ש"גם החילונים הגמורים באילון עושים ברית מילה לילדים שלהם, למרות שזה סממן יהודי דתי לחלוטין, אז מה הקטע להתנגד אחר כך לבית כנסת? זו צביעות. הם לא מבינים שברגע שהם קלטו הרחבה - נגמר האופי החילוני הטוטאלי של המקום. לא יכול להיות שהם מצפים ממני להתפשר והם לא מוכנים להתפשר על כלום". "לא חשבתי שזה אומר שבחיים לא יקום פה בית כנסת! מודה שלא ידעתי את כל הקטע של 'הקיבוץ הארצי' ואת ההיסטוריה של התנועה הזאת, ותאמין לי שלא היה לי מושג שהם קוברים גם בעלי חיים בבית הקברות שלהם. (בקיבוץ מכישים את הטענה הזאת, ע"מ) אבל שמע, עכשיו אני גר פה וצריך למצוא פתרון שיתאים גם לי. הייתי צריך לעשות בר מצווה לילד שלי בצפת, להזמין אורחים לבית הורי שם, למה? זו זכותי האזרחית שיהיה לי בית כנסת ליד הבית, זה גותן לי תחושת ביטחון כמו שאנשים אחרים צריכים מקלט כדי להרגיש בטוחים. אנחנו גלך לבג"צ על העניין הזה אם צריך".

"למרות שהאקט של קליטת תושבים חדשים להרחבה יש בו לכאורה מין הבעת רצון לגוון את האוכלוסיה בקיבוץ, ברגע שאותם תושבים חדשים מנכחים את התרבות שלהם - החברים מתנגדים", הוא אומר. "זה קורה בהרבה קיבוצים, דינמיקה של מי שמנסים לאכול את העוגה ולהשאיר אותה שלמה. השאלה היא איך שני הצדדים באילון עוזרים עכשיו אחד לשני לעבור משיח זכויות שהוא מאוד בג"צ ועורך-דיני לשיח של זהויות שהוא יותר איכפתי וחיובי ומחפש התערבות ולמידה. זה ויכוח אונטטי כי מצד אחד יש פה אנשים שגדלו בבתי כנסת שבהם בית כנסת היה חלק טבעי מנוף, ולעומתם קיבוצניקים שגדלו באווירה של התנערות מוחלטת מהדת.

"הקהילה הקיבוצית חשה שמופעל עליה איום חיצוני, וכשאנשים מאוימים הם נוטים לחזור לעמדות המוצא הרדיקליות שלהם. זה כמו שקורה לנו עם הפלסטינים, שאחרי כל כישלון במשא ומתן אנחנו חוזרים לטענה ש'הם מבינים רק כוח'. לכן, צריך לקחת את הקיצוניות של החברים מאילון בערבון מוגבל. הם כבר לא באמת שם, זה רק כי הם חשים מותקפים..."

"אני בדרך כלל בן אדם רציונלי", היא מעידה על עצמה, "חושבת על דברים בצורה הגיונית ולא מגבשת דעות על פי הרגש בלבד. אבל אני חייבת להודות שבמקרה של הבית כנסת - התגובה שלי היא קודם כל פיזית. עצם הרעיון שיהיה באילון בית כנסת, ושאוּלֵי יעשו לי פרצופים אם אעבור לידו ברכב בשבת או ביום כיפור, גורם לי לתחושה רעה בגוף. אני מרגישה שהאנשים האלה באים לפה בלי שום מושג על האידיאולוגיה החילונית מאחורי המקום, ופשוט רוצים לשנות אותו. ..אנחנו נהנים מהעובדה שהפכנו לאוכלוסייה הטרוגנית", "לא עוד רק תכולי עיניים ואדומי עורף. עכשיו הצטרפו אלינו תושבים ממוצא ורקע אחר". "...זו תנועה שבסופו של דבר לא השיגה הרבה", הוא אומר, "בין השאר בגלל הנטייה להעדיף את ה'להיות צודק' על פני ה'להיות חכם'. אז אני אומר לקיבוץ

הארצי וספציפית לחברי אילון במקרה הזה - יופי שאנחנו אולי צודקים, אבל מה ההשלכות של ההתעקשות שלנו? המקרה של בית הכנסת הוא דוגמה קלאסית של התנהגות צודקת ולא חכמה מצד חברי הקיבוץ. אני חושב שאנחנו, כחברי הקיבוץ הארצי, צריכים לשאוף להיות חלק מהחברה הישראלית ולהשפיע עליה, ולכן האפשרות לחיות עם אנשים שונים ממני, כמו אנשי ההרחבה לצורך העניין, זו הזדמנות. אם אני חי עם השונה ממני בשלום אז יש סיכוי טוב יותר שהדעות שלי יחלחלו אליו מאשר אם אתעקש להיות צודק ולא מתערבב - כמו באילון".

"כן, ההרחבות האלה בקיבוצים השונים הן ההזדמנות שלנו לתיקון, להצלה של עצמנו מעצמנו. ההרחבה מעמתת אותנו עם דברים שבתוכנו, וזה טוב. אני מסתכל על המעבר, והייתי רוצה לראות בית כנסת באילון כי זה מרכז קהילתי, ולא משנה לי שמתפללים במרכז הזה לדבר שלא קיים. אז נכון, רצינו בעברנו האוטופי שהמועדון לחבר יחליף את בית הכנסת, אבל זה לא שרד".

אחרי שניסו להשתלב כחברי קיבוץ ב"עין השופט" קיבוץ שטרם הופרט ופועל עדיין בשיתופיות מלאה, גילו נועה וטל דבר או שניים בנוגע לקושי להתחבר לקהילה שאינה שלך. "אפילו אנחנו, כבני קיבוץ, נתקלנו שם בסנוביות", מספרת נועה. "יש שם הייררכיה חזקה ואלינו התייחסו כנחותים. על בקשות כמו לקבל מפתחות לאופניים יצא שקיבלנו בתגובה את המשפט 'נראה מה יהיה הסטטוס שלך'". טל מוסיף ש"גם אנשי ההרחבה פוגשים קהילה שקשה להתחבר אליה, ובגלל שיש הרבה תביעות משפטיות בקיבוצים השונים החליטו להפסיק את ההרחבות ועברו לשיטה של בניית הרחבה עבור חברי קיבוץ בלבד, כלומר שמי שמתקבל להרחבה מתקבל כחבר קיבוץ, ולכן הסינון יותר קפדני. גם באילון עושים ככה, בונים עכשיו שכונת הרחבה חדשה".

הביא לפרסום: אילן ארז

'מחרשה ושלח' - סיכום אימון הקמה של כיתת כוננות גבים

ביום שישי, 15.11.13, התכנסנו, חברי כיתת הכוננות בחדר הנשק שמול המועדון. צוידנו בנשקים ואטמי אזנים ושמנו פעמינו למטווחים בנר עם.

את האימון ביצענו במשותף עם כיתת הכוננות של קיבוץ אור הנר ולא נגלה לכם איזו כיתת כוננות פגעה טוב יותר והראתה נחישות בלחימה כיון שאנו זהירים בכבודם של שכנינו (הם באמת השתדלו) במהלך האימון איפסנו נשקים, ירינו במצבי ירי שונים, חלקם נוחים יותר וחלקם נוחים פחות וקבלנו טיפים שונים על בטיחות בנשק ולחימה מהמדריך הוותיק והמנוסה נדב הדס.

את האימון קינחנו בארוחת 'על האש' מפנקת כשעל האש הידידותית' שצלתה את הבשרים ניצה זיו אביב. האימון היה תכליתי, מלמד, גיבש את צוות כיתת הכוננות והווה צעד ראשון בדרך להעמדת צוות יעיל ודרוך. את האירוע לעיל הוביל זיו אביב תוך חתירה למגע ודביקות בלתי מתפשרת במשימה לאור המטרה- ערכים שחשוב יהיה ליישם אף באירוע אמת, שכולנו תקווה שלא יגיע.

בכיתת הכוננות מתנדבים כיום: דוראל קובלנץ, ישי לוז, שלומי לוי, יקי לוי, יניב חג'בי ורמי אוחנה. כאן המקום להזמין חברים נוספים המעוניינים להצטרף לכיתת הכוננות ליצור קשר עם זיו או איתי.

בברכה,

יקי

צניחה דמוגרפית

בפרסום בביטאון השבועי אחר כבוד, של דיוני הנהלת הקהילה, נודעה ברבים המגמה לבלום מסלול של קליטה, לכשעצמו עניין הגורם להמולה. אז במה העניין ודאי תשאלו, ומה פשר המהומה והתכלית, האמור הוא ב"וויסות מבוקר"! (רגולציה) בערוץ "העצמאות הכלכלית". בכל הכבוד השמור לכל חבר מן השורה, קל וחומר לזה מההנהלה, ראוי שהנושא יובהר, ולא יתברר לאחר מעשה כסתם תקלה. על-פי המידע המצוי בידי (כחבר ועדת הקבלה) להווי ידוע, המסלול ל"חברות הקלסית" בשלב זה די ריק ותקוע. מאידך בנתיב המכונה – "העצמאות הכלכלית" רבותי, הביקוש דווקא נאה הוא אך גם בזה לא" עד בלי די". כמצוות האסיפה הכללית מלומדה, ועל פי החלטה שנתקבלה כדן, יש לקדם את הצמיחה הדמוגרפית. זאת כל אחד יכול להבין. המניעים לכך נדונו, פורסמו, הוחלטו ונמצאו תקפים, מדוע לפתע לשנות? ופנינו לשווא להכתים. נשוב למידתיות ראויה, כל עוד ההיתר לקיים זאת בתוקף, שהוא זמני, אם "חפציי חיים" אנא, הניחו לו להמשיך אתה, את ואני. כזכור (ואם לא ארענן זיכרון כבוי) עניין הסיווג על הפרק עומד, כך שיש סיכוי סביר לאישור, שזה לכשעצמו מעודד. איני עוסק כרגע למי הסמכות ומיהו" הריבון", הבה נתעשת בטרם נקלע ל"סמטת אין מוצא", המוביל למעין "אסון!". כל שמתבקש הוא, להמשיך לקלוט בכל מסלול אפשרי ובמרץ, לא להרפות ולהיכנע ללחצים, אלא לעמוד נכוחה בפרץ. היה ונעמוד כך "נאלמו דוס" כולנו, כנכלמים, ונשתוק, עלה בדעתכם כמשל מה יהיה גורלו של פרויקט "הארטישוק"?! דילמת מדדי העדיפות, הכדאיות, הרצון, החשק, והנכונות לשתף, נצחיים הם, אך אין בהם די, כדי את המציאות והאילוצים לכופף. הבה נשמור על מגמת הגידול השוררת, בהיותנו קיבוץ מבוקש. מצווה היא בעת הזאת. **זה אשר נדרש.**

יאיר הררי

הערת המחבר: העובדה שזה המכתם, בחרוזים נרשם, אין בו כדי להפחית במאום, את הסיכנו להישאר עם כלום.